

*Maria Rólkowska**

PRASA POLSKOJĘZYCZNA WE WŁOSZECH JAKO MATERIAŁ DYDAKTYCZNY W NAUCZANIU JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO I KULTURY POLSKIEJ

Słowa kluczowe: media, prasa polskojęzyczna, prasa polonijna, Polacy za granicą, nauczanie języka polskiego jako obcego (jpjo), kultura polska

Streszczenie. Celem artykułu jest ukazanie prasy polskojęzycznej we Włoszech – kwartalnika „Polonia Włoska. Biuletyn Informacyjny” oraz pisma „Nasz Świat. Dwutygodnik Informacyjny dla Polaków we Włoszech” – jako materiału dydaktycznego w nauczaniu jpjo i kultury polskiej, poprzez przedstawienie języka, jakim pisane są teksty prasowe w obu analizowanych tytułach, oraz tematyki poruszanej w artykułach. Oba periodyki mogą służyć jako pomoc w nauce jpjo – i to osobom na różnych poziomach znajomości języka: średnim i zaawansowanym, a szerokie spektrum poruszanych tematów pozwala zapoznać się z zagadnieniami, które osoba przystępująca do egzaminu z jpjo powinna znać, w tym szczególnie z elementami kultury polskiej.

Rozważania niniejsze należałoby zacząć od określenia, kto i gdzie uczy się we Włoszech języka polskiego jako obcego bądź też jako języka drugiego oraz jak liczna jest to grupa osób. Z pewnością są to dzieci i młodzież z rodzin polsko-włoskich oraz polskich, mieszkających na Półwyspie Apenińskim, ale także Włosi zainteresowani naszym językiem ze względów sentymentalnych, powinowactw rodzinnych czy też biznesowych. Niestety, nie sposób ustalić dokładnej liczby osób uczących się języka polskiego w Italii, ale według szacunkowych danych jest to grupa około 2,5–3 tysięcy osób, w tym około 2 tys. uczy się w szkołach i na uniwersytetach, a pozostałe osoby – prywatnie¹.

Jeśli chodzi o placówki nauczające języka polskiego dzieci i młodzież, to jest ich kilka, choć zapewne w liczbie nie do końca odpowiadającej zapotrzebowaniu na edukację w języku polskim. Są to szkoły powstałe dzięki determinacji Polaków

* maria_rolkowska@interia.eu, Zakład Historii Mediów, Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, ul. Kurta Obitza 1, 10-725 Olsztyn.

¹ Informacja uzyskana od Danuty Wojtaszczyk – redaktor naczelnej pisma „Nasz Świat. Dwutygodnik Informacyjny dla Polaków we Włoszech”.

oraz polskich władz konsularnych – Zespół Szkół im. Gustawa Herlinga-Grudzińskiego przy Ambasadzie RP w Rzymie, filie w Torvaianica, Bolonii i Mediolanie oraz przedszkole dla najmłodszych z okolic Katanii i na Sycylii². Nie ma natomiast nauczania języka polskiego w szkołach włoskich, do których przecież także uczęszczają dzieci z rodzin polsko-włoskich czy polskich – w *Praktycznym poradniku dla obywateli polskich przyjeżdżających do pracy na terytorium Włoch*, przygotowanym przez Ambasadę RP w 2011 r. można przeczytać: „Nie odnotowano do tej pory przypadków szkół włoskich, które prowadziłyby dodatkowe zajęcia z kultury i języka polskiego”³. Z kolei młodzież chcąc poznać język i kulturę polską głębiej, czyli poprzez studia polonistyczne, może wybrać spośród ofert kilkunastu włoskich uczelni wyższych w Rzymie, Mediolanie, Genui, Turynie, Udine, Pizie, Padwie, Bari, Florencji, Bolonii, Wenecji i Neapolu⁴.

W dużej mierze niewystarczająca wydaje się liczba kursów jppo dla Włochów, szczególnie poza stolicą kraju – na portalu www.wlochy.pl można przeczytać:

A co mają poradzić zdesperowane polskie mamy, które chcą wysłać na naukę podstaw języka polskiego we Włoszech, swojego włoskiego męża, córkę, teścia, albo włoską przyjaciółkę. Na szczęście Instytut Kultury Polskiej i szkoła Interlingue jak co roku, z myślą o obywatelach Włoch pragnących uczyć się języka polskiego, proponują kurs podstaw języka polskiego w Rzymie [...]. Czy zwróciliście uwagę, że we Włoszech, poza Interlingue, nie ma oferty prywatnych szkół, które prowadziłyby kursy języka polskiego?!⁵.

Dla wszystkich uczących się języka polskiego we Włoszech bardzo pomocnym i interesującym materiałem dydaktycznym może być prasa polskojęzyczna ukazująca się w Italii: kwartalnik „Polonia Włoska. Biuletyn Informacyjny” – oficjalny organ prasowy Związku Polaków we Włoszech (od 1996 r.) i „Nasz Świat. Dwutygodnik Informacyjny dla Polaków we Włoszech” – kierowany do Polaków mieszkających na stałe lub czasowo na Półwyspie Apenińskim, publikowany przez włoskie wydawnictwo specjalizujące się w prasie obcojęzycznej dla imigrantów (od 2004 r.)⁶. Tytuły te mogą mieć nawet tę przewagę nad prasą wydaną w Polsce, że są ogólnodostępne we Włoszech (do kupienia, a także on line), informują o życiu kulturalnym diaspory polskiej w Italii – licznych wydarzeniach, w których mogą uczestniczyć wszyscy uczący się języka.

Co więcej, wyniki przeprowadzonej mailowo mini-sondy na temat znajomości prasy polskojęzycznej wśród 20 studentów włoskich z miast w różnych częściach kraju wskazują, że prasa ta jest im zupełnie nieznana – nikt z badanej grupy studentów nie słyszał o żadnym z dwóch wymienionych tytułów. 17 spośród 20 pytaných studentów rozpoczęło naukę języka polskiego na kursach w Polsce i wszyscy oni,

² Zob. <http://polonia.wp.pl/title,Polskie-szkoly-we-Wloszech...>; *O działalności...*, 2009, s. 6–7.

³ Zob. www.msz.gov.pl/.../Praca...

⁴ Szerzej na ten temat (Marzec 2009).

⁵ <http://www.wlochy.edu.pl/Wlochy,Kurs-jezyka-polskiego...>

⁶ Więcej na temat analizowanych tytułów prasowych (Rólkowska 2010, s. 71–93).

a także 3 osoby, które nie znają polskiego, odpowiedzieli, że ich zdaniem lektura artykułów z wymienionych periodyków byłaby pomocna w nauce języka i że chcieliby korzystać z tekstów prasowych z obu tytułów na lekcjach polskiego. Za sięgnięciem do obu gazet podczas nauki języka, włoscy studenci podawali następujące argumenty: „fakty i aktualności mogą być tematem dyskusji”, „ponieważ już trochę znam polski, te pisma są dla mnie interesujące”, „myślę, że miło jest poznawać lepiej język dzięki artykułom prasowym, bo studenci mogą wybrać interesujące ich tematy”, „jest to dobre «narzędzie» do nauki”, „to dobry sposób motywowania studentów”, „moim zdaniem czytanie gazet/książek i oglądanie filmów to najlepszy sposób nauki języka na każdym poziomie”, „chciałbym korzystać z artykułów na lekcji – czytać, wybierać niektóre tematy i rozmawiać o nich”⁷.

Poniżej zostaną zatem zaprezentowane oba periodyki jako materiał dydaktyczny do nauki języka polskiego, po który bez trudu mogą sięgnąć osoby uczące się go we Włoszech. Jak wynika z powyższych wypowiedzi studentów, może to być materiał interesujący, motywujący i inspirujący dla uczących się polskiego. Nie będzie to jednak przedstawienie praktycznego wykorzystania tekstów prasowych na zajęciach z jpjo (gdyż, niestety, nie miałam okazji jako lektor wykorzystać w praktyce tekstów prasowych z obu periodyków, bowiem nie pracowałam we Włoszech ani też w Polsce z grupami składającymi się tylko z włoskich studentów – a dla tych właśnie osób materiał ten wydaje się być najciekawszy). Będzie to natomiast pokazanie, jakie zasoby – pod względem językowym, a także wiadomości o kulturze polskiej – mają owe tytuły, co może uczynić je interesującą pomocą dydaktyczną dla osób uczących się języka polskiego we Włoszech.

Materiałem prasowym poddanym analizie są numery obu pism z roku 2009 (4 numery kwartalnika i 4 numery dwutygodnika – po jednym z każdego kwartału). Wybrano rok 2009, gdyż jest on reprezentatywny dla obu tytułów podczas ich wieloletniego ukazywania się, bowiem był to ostatni rok przed pewnymi zmianami w edycji obu periodyków. W przypadku dwutygodnika od roku następnego – 2010 – priorytetem w stosunku do wydania papierowego stała się strona internetowa, a w przypadku kwartalnika – w roku 2010 zmarła jego wieloletnia redaktor naczelna Anna Jurasz, a więc zamknął się pewien rozdział w historii gazety.

Kwartalnik „Polonia Włoska” może służyć jako pomoc w nauce jpjo zarówno dla osób zaawansowanych już językowo, jak i dla najmłodszych spośród uczących się języka polskiego oraz dla tych, którzy jeszcze nie rozpoczęli nauki, ale bardzo możliwe, że właśnie za sprawą tego periodyku zostaną do tego zachęceni, gdyż na łamach tytułu, na ostatnich stronach każdego numeru, znajdują się tłumaczenia wybranych artykułów w języku włoskim. Dzieci uczące się polskiego mogą sięgnąć po kwartalnik, gdyż od 2008 r. w piśmie zaczął się pojawiać jedno- lub dwustronicowy „Biuletyn dla Najmłodszych” (który od numeru 4/2009 przyjął nazwę

⁷ Mini-sonda została przeprowadzona przez autorkę artykułu drogą mailową wśród znajomych Włochów.

„Biuletynik”). Przykładowo, w numerze 1. z 2009 r. strona adresowana do najmłodszych zawiera wiersz Jana Tuwima *Spóźniony słowik* (a więc klasykę polskiej poezji dla dzieci) oraz rebusy, a na stronie adresowanej do nieco starszych znajduje się tekst dotyczący polskich tradycji – topienia Marzanny, prima aprilis oraz zgadywanki wiosenne. Redakcja w tym numerze zwracała się do tej grupy czytelników słowami: „Drodzy Najmłodsi Czytelnicy! Już po raz drugi w piśmie «Polonia Włoska» drukujemy stronki specjalnie dla Was. Znajdziecie tu wiersze, rebusy i zgadywanki – w ten sposób możecie ćwiczyć język polski, sami lub z Rodzicami!”⁸. Strony dla najmłodszych spośród poznających język polski – z wierszami, opowiadaniem, rysunkami i zagadkami – zawierają również numery 3. i 4. pisma z analizowanego roku.

Kwartalnik jest jednak przede wszystkim bardzo dobrą pomocą dydaktyczną dla osób zaawansowanych w nauce jppo, a także interesującą lekturą dla rodzimych użytkowników języka polskiego, gdyż język, jakim pisane są zamieszczone w nim artykuły, jest zdecydowanie językiem literackim. Posługując się leadem jako tą częścią artykułu, od której przeczytania zwykle rozpoczyna się lekturę tekstu lub się z niej rezygnuje, warto przytoczyć kilka przykładów języka periodyku. Słownictwo jest bogate, starannie dobrane, obecne są synonimy, a także słowa i zwroty, które obecnie dość rzadko używane są w języku potocznym. Oto fragment leadu artykułu o Teofilu Lenartowiczu:

[...] Zmuszony opuścić ziemię ojczystą ze względów politycznych [...] udał się najpierw do Belgii [...], dotarł w roku 1860 do Florencji [...] życie w mieście nad Arnem nie było dla poety łatwe. Wypełnione było nieustannym borykaniem się z trudnościami [...] Dołączyły do tego przemożną tęsknota za krajem i coraz bardziej doskwierająca samotność [podkreślenia – M.R.]. (Kwiatkowska 2009, s. 20)

I jeszcze jeden przykład leadu – tym razem artykułu traktującego o katastrofie we Włoszech (aby pokazać, że nie tylko artykuły o tematyce literackiej pisane są literacką polszczyzną):

W nocy z dnia 5 na 6 kwietnia 2009 w Abruzji (wł. Abruzzo) miało miejsce tragiczne w skutkach trzęsienie ziemi. Epicentrum katastrofy znalazło się niedaleko stolicy regionu, miasta Aquila, które ucierpiało najbardziej. W wyniku wstrząsów sejsmicznych ok. 30% zabudowy miasta legło w gruzach, lub zostało poważnie naruszonych [...] doszło też do prawie całkowitego zniszczenia niektórych osad [...] Liczba ofiar w dniu 14 kwietnia, sięga 295. Dziesiątki tysięcy ludzi znalazło się bez dachu nad głową [podkreślenia – M.R.]. (Soroko 2009, s. 12)

Również zdania są rozbudowane, złożone podrzędnie – oto lead artykułu o włoskim rynku pracy dla Polaków:

Spełnienie zawodowe to jeden z ważniejszych czynników, jaki decyduje o pozostaniu na emigracji lub powrocie do kraju ojczystego wielu osób. Nie zawsze zależy on od samych imigrantów, gdyż ogromną rolę odgrywa tu sytuacja na rynku zatrudnienia w państwie przyjmującym. Czy Polacy czują się usatysfakcjonowani swoją pracą w Italii? (Kowalska 2009, s. 9).

⁸ „Polonia Włoska. Biuletyn Informacyjny” 2009, nr 1, s. 36.

Nie tylko język, jakim napisane są teksty prasowe w periodyku i słownictwo, ale także długość artykułów, zwykle jedno- lub dwustronicowych, to cechy, które kierują do niego czytelników na wysokim poziomie znajomości jpjo. Co więcej, zestawiając język, gatunki prasowe w kwartalniku i ich treść z wymogami egzaminacyjnymi z jpjo na poziomie zaawansowanym, można stwierdzić, że lektura pisma może być ćwiczeniem dobrze przygotowującym do egzaminu. W *Standardach wymagań egzaminacyjnych* dla tego właśnie poziomu czytamy m.in., że zdający zna wszystkie formy gramatyczne i konstrukcje składniowe występujące we współczesnym języku polskim (także takie, które pojawiają się w nim rzadko), rozumie treść i intencje wszystkich rodzajów tekstów pisanych, tekstów prasowych, takich, jak: reportaż, felieton, wywiad, recenzja filmowa, relacja, opis (zob. *Państwowe Egzaminy Certyfikatowe...* 2003, s. 48–49). Patrząc na spisy treści czterech analizowanych numerów kwartalnika z 2009 r., znajdziemy wszystkie wymienione gatunki prasowe, a tematyka w nim poruszana pokrywa się w dużej mierze z wykazem tematów, na które osoba znająca jpjo na poziomie zaawansowanym, powinna umieć wypowiadać się ustnie i pisemnie, co obrazuje poniższe zestawienie (niestety, ze względu na objętość tekstu, tytuły artykułów zostały zamieszczone tylko w kategorii kultura – najistotniejszej dla analizowanego tematu, w pozostałych działach tematycznych – podana jest tylko liczba tekstów prasowych na dany temat):

KULTURA POLSKA

Kino:

- *Film „Katyń” w salach włoskich; Lekcje historii w kinie; Pierwszy film dokumentalny o Katyniu...; Polski dokument – stan na wczoraj i dziś* (nr 1/2009)

Literatura:

- *Podróże literackie: “Lirnik na Via Montebello”* (nr 1/2009)
- *Z nowości wydawniczych* (nr 1/2009), (nr 3/2009), (nr 4/2009)
- *Książki pod lupą* (nr 1/2009), (nr 3/2009), (nr 4/2009)
- *Literatura Drugiego Korpusu, Poezja Drugiego Korpusu* (nr 2/2009)
- *Podróże literackie: Cyprian Norwid i Włochy* (nr 3/2009)
- *Polski Petrarka w Padwie. O Janie Kochanowskim* (nr 4/2009)
- *Podróże literackie: Zygmunt Krasiński we Włoszech* (nr 4/2009)
- *Odeszli – Irena Conti Di Mauro* (nr 4/2009)

Sztuka/wystawy:

- *Forum specjalistów: Tryptyk Mistrza z Flémalle* (nr 1/2009)
- *Korespondencja z Warszawy: Akwarele Janusza Rogulskiego* (nr 1/2009)
- *Pomnik bitwy o Monte Cassino* (nr 2/2009)
- *Samuel Tyszkiewicz – drukarz, który był artystą* (nr 3/2009)
- *Maria Rostkowska-Papa (rzeźbiarka)* (nr 3/2009)

- *Polacy we Włoszech: Ewa Piotrowska* (nr 4/2009)
- *Polscy artyści na florenckim Biennale 2009* (nr 4/2009)

Teatr:

- „*Emigranci*” *Mrożka* w reżyserii *Jerzego Stuhra* w *Parmie* (nr 3/2009),

Muzyka/koncerty:

- *Żal – polskie nostalgje na fortepian* (nr 4/2009)

INNE TEMATY

Ludzie: 16 artykułów

Edukacja: 5 artykułów

Praca: 1 artykuł

Podróże: 1 artykuł

Tradycje, zwyczaje, święta: 2 artykuły

Aktualne problemy społeczno-ekonomiczne: 1 artykuł

Jak widać z przedstawionego zestawienia, które oparte zostało tylko na tytułach tekstów prasowych, najwięcej miejsca kwartalnik poświęca szeroko rozumianej kulturze polskiej – literaturze, sztuce (malarstwo, rzeźba), kinu, teatrowi, muzyce, a także osobom znanym w Polsce i wśród Polonii włoskiej oraz, co wiąże się z powyższymi zagadnieniami, historii Polski. Drugie miejsce, jeśli chodzi o częstotliwość poruszanej tematyki, zajmują ludzie (16 tekstów prasowych), co dokładnie odpowiada społeczno-kulturalnemu profilowi pisma. Wszystkie te materiały są więc bardzo pomocne w poznawaniu kultury polskiej. Pozostałe tematy: edukacja, praca, podróże, tradycje i zwyczaje, aktualne problemy społeczno-ekonomiczne, pojawiają się w pojedynczych artykułach.

Natomiast periodyk „*Nasz Świat. Dwutygodnik Informacyjny dla Polaków we Włoszech*” może być materiałem pomocnym w nauce jppio i poznawaniu kultury polskiej dla osób znających język na poziomie średnim, gdyż – w porównaniu z kwartalnikiem – język artykułów jest zdecydowanie prostszy – zarówno jeśli chodzi o używane słownictwo, jak i krótsze oraz prostsze składniowo zdania, a także zdecydowanie krótsze teksty prasowe – przede wszystkim są to notatki i wzmianki bądź niezbyt długie wywiady (zwykle o objętości mniejszej niż jedna strona gazety). Oto lead artykułu o królowej Bonie, który pokazuje, jakim językiem pisane są teksty w periodyku:

Książniczka ma już skończone 20 lat. Jest piękna i wykształcona. Włada wieloma językami i dobrze poznała tajniki dyplomacji. Nadeszła pora, aby wydać ją za mąż – zdecydowała Iza-bela Aragońska. Czy wiecie już o kim mowa? (Nawrot 2009, s. 10).

I jeszcze lead artykułu niezwiązanego z kulturą polską (jak w przypadku leadów przytaczanych jako przykłady z kwartalnika), dotyczącego płacenia podatków we Włoszech:

Pewnie wielu z was zastanawiało się, jak to jest do końca z płaceniem podatków we Włoszech. Płacić we Włoszech czy w Polsce? Jeżeli płaci się podatki w jednym kraju, czy automatycznie jesteśmy zwolnieni z obowiązku płacenia podatków w drugim kraju? (Zakrzewska 2009, s. 11)

Natomiast tematyka poruszana w dwutygodniku, w odniesieniu do wykazu tematów dla osób znających jppo na poziomie średnim ogólnym (por. *Państwowe Egzamininy...*, 2003, s. 41–44) przedstawia się następująco (poniżej – temat i liczba artykułów):

Tematyka ogólna – 18 artykułów: polityka – 3, ekonomia – 18, religia – 2

Praca: 11 artykułów

Sport: 8 artykułów

Stan zdrowia i opieka lekarska: 7 artykułów (w tym 4 o urodzie)

Ludzie: 6 artykułów

Edukacja: 4 artykuły

Tradycje, zwyczaje, święta: 4 artykuły

„Ciemne strony życia” (przestępczość, uzależnienia, organy ścigania): 4 artykuły oraz w każdym numerze obecna kronika doniesień policyjnych o przestępstwach z udziałem Polaków we Włoszech – jako sprawców lub ofiar – a także rubryka ze zdjęciami osób zaginionych,

Kultura polska: 4 artykuły

– *Królowa Polski rodem z Włoch* (nr 4/2009)

– *Premiera wystawy plakatu teatralnego w Katanii* (nr 4/ 2009)

– *Polska sztuka w Neapolu* (nr 7/2009)

– *Milliar. polsko-włoska muzyczna przygoda* (nr 23/2009)

Potrawy i napoje (przepisy kulinarne): 3 artykuły

Rozrywki: 1 artykuł,

Problemy dyskusyjne, w tym: kara śmierci, eutanazja, aborcja, klonowanie: 1 artykuł.

To zestawienie pokazuje, że w dwutygodniku, który jest pismem informacyjnym, a nie społeczno-kulturalnym, jak kwartalnik, i kierowany jest nie do Polonii włoskiej, a przede wszystkim do Polaków przebywających we Włoszech czasowo w związku z pracą, akcenty co do tematyki poruszanej w tekstach prasowych rozłożone są zupełnie inaczej. Najwięcej miejsca zajmuje zatem temat pracy oraz ekonomii, następnie: sport, opieka lekarska i ludzie. Rzadziej poruszane tematy, choć również obecne na łamach tytułu, to właśnie kultura polska, ale także edukacja, tradycje, przestępczość. Z kolei najmniej miejsca zajmują zagadnienia kulinarne oraz rozrywka i problemy dyskusyjne. Warto przy tym zaznaczyć, że zakres tematów poruszany w obu periodykach w pewien sposób wzajemnie się uzupełnia – dwutygodnik porusza więcej tematów, lecz mniej dogłębnie, kwartalnik zaś skupia się przede wszystkim na tematyce kulturalno-społecznej, bardzo szeroko ją przedstawiając. Również językowo oba tytuły prezentują odmienną polszczyznę

– język kwartalnika jest zdecydowanie literacki, a dwutygodnika – zbliżony do mowy potocznej. Ta różnorodność tematyczna i językowa pozwala przypuszczać, że osoby i mniej, i bardziej zaawansowane w znajomości języka polskiego jako obcego/drugiego, mogą stać się czytelnikami któregoś z periodyków.

Pozostaje też mieć nadzieję, że sposób, w jaki zaprezentowane zostały powyżej oba tytuły prasowe – zarówno pod względem językowym, jak i tematycznym – pokazuje, iż mogą być one wykorzystywane jako materiał dydaktyczny w nauczaniu jppo i kultury polskiej osób mieszkających we Włoszech (Włochów oraz osób polskiego pochodzenia) i Włochów uczących się naszego języka w Polsce, gdyż dla tych grup uczących się prasa polskojęzyczna na Półwyspie Apenińskim wydaje się interesująca. A jak pokazały wyniki mini-sondy, przedstawione na wstępie artykułu, nawet Włosi uczący się języka polskiego nie wiedzą o istnieniu tych periodyków. Bardzo możliwe, że lektorzy we Włoszech korzystają z analizowanych tytułów prasowych, traktując je jako materiał pomocniczy do nauki języka i kultury polskiej, lecz, niestety, pisząca te słowa nie ma takich informacji. Tym bardziej interesujące byłoby poznanie, jak w praktyce materiał prasowy, który teoretycznie jest bardzo dobrą pomocą dydaktyczną, spełnia swoje zadanie w procesie nauczania jppo.

BIBLIOGRAFIA

- Biuletyn dla Najmłodszych i dla Nieco Starszych*, 2009, „Polonia Włoska. Biuletyn Informacyjny”, nr 1, s. 36.
<http://polonia.wp.pl/title,Polskie-szkoly-we-Wloszech,wid,10767872,wiadomosc.html>
 [dostęp 23.04.2012].
<http://www.wlochy.edu.pl/Wlochy,Kurs-jezyka-polskiego-we-Wloszech,302.html>
 [dostęp 22.04.2012].
- Kowalska K., 2009, *Realizacja zawodowa wykwalifikowanych imigrantów z Polski na włoskim rynku pracy: mit czy rzeczywistość?*, „Polonia Włoska. Biuletyn Informacyjny”, nr 1, s. 9.
- Kwiatkowska A., 2009, „*Lirnik na Via Montebello*”, „Polonia Włoska. Biuletyn Informacyjny”, nr 1, s. 20.
- Nawrot Ż., 2009, *Królowa Polski rodem z Włoch*, „Nasz Świat. Dwutygodnik Informacyjny dla Polaków we Włoszech”, nr 4, s. 10.
- O działalności szkoły polskiej w Rzymie pisze Danuta Stryjak*, 2009, „Polonia Włoska. Biuletyn Informacyjny”, nr 1, s. 6–7.
- Państwowe Egzaminy Certyfikatywne z Języka Polskiego jako Obcego. Standardy wymagań egzaminacyjnych*, 2003, Warszawa, s. 48–49.
- Rólkowska M., 2010, *Promocja kultury polskiej we Włoszech w latach 2007–2009 (na podstawie prasy polskojęzycznej na Półwyspie Apenińskim)*, [w:] *Polskość z daleka i z bliska. Publikacja jubileuszowa z okazji pięciolecia działalności Centrum Kultury i Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie*, red. I. A. Ndiaye, M. Rólkowska, Olsztyn, s. 71–93.
- Soroko A., 2009, *Trzęsienie ziemi w Abruzji*, „Polonia Włoska. Biuletyn Informacyjny”, nr 1, s. 12.
www.msz.gov.pl/Praca%20i%20pobyt%20w%20UE%20-%20poradniki/poradnik%20Wlochy.pdf
 [23.04.2012]
- Zakrzewska M., 2009, *Płacenie podatków we Włoszech*, „Nasz Świat. Dwutygodnik Informacyjny dla Polaków we Włoszech”, nr 7, s. 11.

Maria Rólkowska

**POLISH-LANGUAGE PRESS IN ITALY AS AN EDUCATIONAL MATERIAL
IN TEACHING POLISH AS A FOREIGN LANGUAGE AND POLISH CULTURE**

Keywords: media, Polish language press, Polish press abroad, Poles abroad, teaching Polish as a foreign language, Polish culture

Summary. The aim of the article is to present the Polish language press in Italy – the quarterly *Polonia Włoska. Biuletyn Informacyjny* and the biweekly *Nasz Świat. Dwutygodnik Informacyjny dla Polaków we Włoszech* – as educational materials in teaching Polish as a foreign language and Polish culture. The author discusses the language of both magazines and the topics they cover. Both periodicals can be used as an aid in learning Polish by people on different levels of knowledge of the Polish language: intermediate and advanced. The wide spectrum of the topics covered in the magazines enables the students to learn about the issues which should be known to a person who wants to take the Polish language state examination (especially the elements of Polish culture).